'N KRITIESE STUDIE VAN ERNST CASSIRER SE ANTROPOLOGIE VERAL VOLGENS SY "AN ESSAY ON MAN" EN DIE BETEKENIS HIERVAN VIR DIE TEORETIESE OPVOEDKUNDE

deur

Wouter Johannes de Wet

Verhandeling ingedien ter verkryging van die graad

MAGISTER EDUCATIONES

in die

Fakulteit van Opvoedkunde

aan die

POTCHEFSTROOMSE UNIVERSITEIT

vir

CHRISTELIKE HOËR ONDERWYS

1959

– o –

Opgedra aan die nagedagtenis van my vader wie se idealisme in en entoesiasme vir die opvoeding steeds nuut gebly het.

VOORWOORD

By die aanbieding van hierdie verhandeling betaam dit ons seker om ons erkentlikheid te betoon aan hulle wat dit toekom.

Aan U, prof. H.G. Stoker, my innige dank dat u gewillig was om as promotor op te tree. Oor die betreklik lang tyd wat hierdie werk gestrek het, het u steeds aan my u kenmerkende inspirerende en geesdriftige leiding gegee. Dit was 'n voorreg om met u innige geloof, u besonder diep-wysgerige insig en u skerp kritiese gees in aanraking gebring te word. My dank vir die vry gebruik van u boekery en vir die beskikbaarstelling van so baie van u onuitgegewe aantekeninge. Ten laaste my dank vir u bemoediging onder moeilike omstandighede.

Aan my vriend en kollega, dr. J.J. de Jager, my dank vir u hulp in die taalversorging en ook vir u besondere belangstelling en aanmoediging as die pad baie lank begin lyk het. Dit was vir my van baie groot waarde.

Aan prof. P.J. v.d. Merwe en prof. J.W. Daneel, die vorige en huidige Rektor van die Potchefstroomse Onderwyskollege, my dank vir u belangstelling, bystand en besondere tegemoetkomings.

Laaste en nie die minste nie, my opregte dank aan my vrou en kinders wat saam met my die las van die arbeid gedra het en sonder wie se ondersteuning hierdie arbeid nie moontlik sou wees nie.

CANCELLED

INHOUDSOPGAWE

DEEL I : TETIESE UITEENSETTING

I.A INLEIDING

HOOFSTUK 1	HISTORIESE EN ALGEMENE INLEIDING	1
	1. Histories	1
	2. Algemeen	6

I.B CASSIRER SE MENSBESKOUING

HOOFSTUK 2	DIE VERSKIL TUSSEN MENS EN DIER	8
	1. Inleiding	8
	2. "Animal reactions and human responses"	8
	3. Verskil in simboliese gedrag	9
	4. Verskil in intelligensie	9
	5. Verskil in ruimte- en tydsbegrip	10
	6. Die mens as kultuurskepper teenoor die dier met sy analoë aktiwiteite	12
	7. Mense- en dieregemeenskappe	13
HOOFSTUK 3	DIE SIMBOOL	13
	1. Inleiding	13
	2. Objektiwiteit	14
	3. Die dubbele aard van die simbool	14
	4. Die mens: Animal rationale of animal symbolicum	15
	5. Die simbool in die menslike wêreld van ruimte en tyd	16
	6. Die simbool in die verskillende kultuursektore	17
HOOFSTUK 4	DIE FUNKSIONELE AARD VAN DIE SIMBOOL	19
	1. Inleiding	19
	2. Die simboliese funksie lei tot kennis van die werklikheid	19
	3. Die objektiewe en subjektiewe aard van die simboliese funksie	20
	4. "Signs and signals" onderskei van die simbool	21
	5. Die simboliese funksie lei tot "the world of meaning"	22
	6. Die simboliese funksie in die verskillende kultuursektore	22
	7. "Unity in the manifold"	25

I.C DIE KULTUURSEKTORE

HOOFSTUK 5	MITE EN GODSDIENS	27
	1. Inleiding	27
	2. Foutiewe benaderings	27
	3. Cassirer se beskouing oor mite en godsdiens	28
	4. Ooreenstemming tussen mite en godsdiens en die geleidelike oorgang van die een na die ander	29
	5. Ontwikkeling van verskillende godsdienste volgens die beginsel van differensiasie tot integrasie	31
	6. Die hoogste godsdiensvorme met verwysing na die taboe-begrip	32
	7. Samevatting	34

HOOFSTUK 6 TAAL 35

1. Inleiding 35
2. Die oorsprong van taal (histories-genetiese benadering) 35
   a. Mitologiese verklaring 35
   b. Metafisiese verklaring 36
   c. Pragmatiese verklaring 37
   d. Biologiese verklaring 38
3. Die struktuur van taal 39
   a. Oorgang van genetiese tot strukturele benadering 39
   b. Die vroeëre strukturalisme 40
   c. Moderne strukturalisme 41
4. Cassirer se eie taalbeskouing 42
   a. Ondoeltreffendheid van bestaande benaderings 42
   b. Die taalproses en die funksie van taal 42
5. Samevatting 45

HOOFSTUK 7 KUNS 46

1. Inleiding 46
2. Die subjektiewe en objektiewe pole van kuns 46
   a. Kuns as nabootsing 46
   b. Kuns as uitvloeisel van die hartstogte en die emosies 47
   c. Cassirer se versoening van die objektiewe en subjektiewe pole 47
3. Die rol van verbeelding in kuns 50
4. Die psigologiese verklarings van kuns 51
   a. Die hedonistiese verklaring 51
   b. Verklaring van kuns deur middel van passiewe geestestoestande 52
   c. Die spelteorieë van kuns 52
5. Die verband en verskil tussen kuns, taal en 'wetenskap' 54
6. Samevatting 55

HOOFSTUK 8 GESKIEDENIS 56

1. Inleiding 56
2. Die interpretasie van historiese feite 56
   a. Historiese feite 56
   b. Geskiedenis as palingenese 58
   c. Die verband tussen die hede en die verlede 58
   d. Historiese kontinuïteit 59
   e. Historiese konstruksie en rekonstruksie 59
   f. Universaliteit en partikulariteit 60
3. Metodes in die geskiedenis 62
   a. Keuring van feite 62
   b. Statistiese metodes en geskiedenis 63
   c. Psigologiese metodes en geskiedenis 63
   d. Cassirer se beskouing oor metode 64
4. Samevatting 65

HOOFSTUK 9 WETENSKAP 66

1. Inleiding 66
2. Die funksie van 'wetenskap' 66
3. Wetenskaplike klassifikasie as voorbeeld van die funksie van 'wetenskap' 67
4. Getal as simbool en die rol wat dit in 'wetenskap' speel. 67
5. Samevatting 70

HOOFSTUK 10 DIE KULTUUR AS ORGANIESE GEHEEL 70

1. Inleiding 70
2. Rol van die individu en van die samelewing in die uitbou van kultuur as geheel 71
3. Die ontwikkeling van die kultuur as geheel 72

HOOFSTUK 11 OORSIG 73
1. Inleiding 73
2. Sy metode 73
3. Sy mensbeskouing 74

DEEL II : KRITIESE BESKOUING

HOOFSTUK 12 SY UITGANGSPUNT EN PROBLEEMSTELLING 76

1. Inleiding 76
2. Die transendentalisme 76
3. Sy uitgangspunt 78
4. Sy probleemstelling 79

HOOFSTUK 13 SY MENSBESKOUING 80
1. Verskil tussen mens en dier 80
2. Die mens 82
3. Eie mensbeskouing 83

HOOFSTUK 14 DIE SIMBOOL EN DIE SIMBOLIESE FUNKSIE 84

1. Inleiding 84
2. Die aard van die simbool 84
3. Objektiwiteit van die simbool 85
4. "Signs and signals" onderskei van die simbool 86
5. "The world of meaning" 87
6. Die simboliese funksie as antwoord op die vraag: Wie is die mens? 87

HOOFSTUK 15 DIE MENS EN SY KULTUUR : DIE KULTUURSEKTORE 88

1. Mite en godsdiens 88
2. Taal 92
3. Kuns 96
4. Geskiedenis 99
5. Wetenskap 103
6. Samevatting 106

DEEL III : IMPLIKASIES VAN CASSIRER SE ANTROPOLOGIE VIR DIE TEORETIESE OPVOEDKUNDE

HOOFSTUK 16 DIE VELD VAN DIE TEORERIESE OPVOEDKUNDE 109

1. Inleiding 109
2. Bepaling van die begrip opvoeding 110
3. Opvoedkunde as wetenskap 111

HOOFSTUK 17 ALGEMENE FUNDAMENTELE AFLEIDINGS 112

1. Inleiding 112
2. Die moontlikheid van opvoeding 112
3. Die noodsaaklikheid van opvoeding 114
4. Die grense van die opvoeding 115
5. Die betekenis van die simbool vir die opvoeding 116
6. Opvoeding tot volwassenheid 117
7. Nadere tipering van die opvoedkunde 118

HOOFSTUK 18 CASSIRER SE KULTUURBESKOUING EN DIE OPVOEDING 119

1. Inleiding 119
2. Die plek van die godsdiens in die opvoeding 121
3. Die plek van die taal in die opvoeding 123
4. Die plek van die kuns in die opvoeding 124
5. Die plek van die geskiedenis in die opvoeding 125
6. Die plek van die 'wetenskap' in die opvoeding 127
7. Kultuureenheid 128

HOOFSTUK 19 DIE OPVOEDING AS SODANIG 130

1. Inleiding 130
2. Die doel van die opvoeding 131
3. Die opvoedeling 134
4. Die inhoud 134
5. Die metode 136
6. Die dissipline en tug 137
7. Die organisasie 138
8. Opsomming 138

HOOFSTUK 20 SLOT 139

1. Inleiding 139
2. Die kern van sy mensbeskouing 139
3. Die kern van ons kritiek 140
4. Die kern van die opvoedkundige implikasies 141
5. Besluit 141

BIBLIOGRAFIE 142

CANCELLED